

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW DOTYCHCZASOWYCH
GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019**

HISTORIA

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach



Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron (zadania 1-21).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „x” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „x”.
7. **Zadania np. z luką, na dobieranie, typu – prawda/fałsz, wymagające uzupełnienia podpisu lub innego typu wykonaj zgodnie z poleceniem.**
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsca opatrzonego napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIA

--	--	--

Stopień:
wojewódzki

Czas pracy:
90 minut

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	1	2	3	3	4	4	2	2	4	6	4	4	4	1	4	3	2	1	1	2	3	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																						

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata: 54

Podpisy członków komisji:

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Zadanie 1. (1 p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A.	Wiosna Ludów w Europie	
B.	Odzyskanie niepodległości przez Grecję	
C.	Kongres wiedeński	
D.	Wojna krymska	

Zadanie 2. (2 p.)

Na kongresie wiedeńskim przedstawiciele mocarstw europejskich stworzyli zasady zwane prawami publicznymi. Wytlumacz, co oznaczały:

A. Zasada równowagi sił -

.....

.....

B. Zasada legitymizmu -

.....

.....

Zadanie 3. (3 p.)

Rozstrzygnij, czy poniższy tekst źródłowy i mapa dotyczą tego samego wydarzenia. Podaj dwa argumenty, które uzasadniają Twoje stanowisko (w argumentach odnieś się do tekstu i mapy).

Źródło 1.

Sześć tysięcy powstańców zaatakowało rosyjskie garnizony w Królestwie Polskim. Powstanie rozszerzyło się na cały kraj, a następnie na tereny Litwy, Białorusi i Ukrainy. Historycy obliczają, że w czasie powstania doszło do około 1000 lub 1200 potyczek. Przez szeregi powstańcze przeszło wiele tysięcy. Najwięcej uczestników było z Królestwa Polskiego oraz tzw. guberni zachodnich rosyjskich, czyli dawnych ziem Rzeczypospolitej, potem z Galicji, a dopiero potem z zaboru pruskiego. Najdłużej walczącym oddziałem partyzanckim była grupa kapelana powstania, księdza Stanisława Brzóska, działająca na Podlasiu.

www.polskieradio24.pl/39/156/Artykul/766611 (dostęp: 21.01.2019).

Źródło 2.



[na podstawie:] T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, wkładka.

A. Rozstrzygnięcie:

.....

B. Argumenty uzasadniające stanowisko:

1.

2.

Zadanie 4. (3 p.)

Oceń, czy podane informacje są prawdziwe czy fałszywe, wpisując w odpowiednie rubryki tabeli *Prawda* lub *Falsz*.

	Informacja	Prawda/Falsz
A.	Socjalizm to ideologia społeczna głosząca zniesienie prywatnej własności środków produkcji.	
B.	Konserwatyzm to pogląd społeczno-polityczny uznający za naczelne dobro tradycyjne wartości i ład społeczny.	
C.	Liberalizm to system poglądów politycznych podkreślających znaczenie solidaryzmu społecznego.	

Zadanie 5. (4 p.)

Na podstawie fragmentu Statutu Organicznego i wiedzy własnej wykonaj polecenia, które znajdują się pod treścią dokumentu.

Art. 1. Królestwo Polskie przyłączone na zawsze do Państwa Rosyjskiego stanowi nierozdzielną część tego Państwa. Ono będzie miało osobny, do potrzeb miejscowych zastosowany, Rząd (...).

Art. 2. Korona Królewska jest dziedziczną w osobie Naszej i Naszych potomków, następców i sukcesorów, stosownie do porządku, dla następstwa tronu Cesarstwa Wszech Rosji przypisanego.

Art. 3. Koronacja cesarzy Wszech Rosji, królów polskich zawiera się w jednym i tymże samym obrzędzie świętym, który będzie się odbywać w mieście stołecznym Moskwie (...). Cesarstwa.

Art. 4. W przypadkach, w których wedle istniejących dopiero lub na przyszłość wydać się mających przepisów będzie ustanowiona w Rosji regencja, władza regenta lub regentki państwa rozciąga się i na Królestwo Polskie.

Art. 5. Wolność wyznania religijnego gwarantuje się w zupełnej mocy, każdemu w szczególności, pod protekcją rządu zostawuje się wolność sprawowania religijnych obrządków publicznie i bez żadnej przeszkody, a różnica w nauczaniu rozmaitych wyznań chrześcijańskich nie może być powodem do wyłączenia kogokolwiek od praw i przywilejów wszystkim mieszkańcom Królestwa nadanych. Osoby duchowne wszelkich wyznań zostają w równym pod protekcją i dozorem władz przez prawa ustanowionych. Wreszcie religia rzymsko-katolicka, jako przez największą część poddanych naszych Królestwa Polskiego wyznawana, będzie zawsze szczególnym przedmiotem opieki i protekcji rządu.

Art. 20. Wojsko Nasze w Imperium i Królestwie składa jedną całość(...).

Art. 22. Główny zarząd Królestwa Polskiego wkłada się na Radę Administracyjną, mającą rządzić w imieniu naszym pod prezydencją Namiestnika Królestwa.

[na podstawie:] T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s.112-113.

A. Napisz, jakie wydarzenie było powodem wydania Statutu Organicznego.

.....

B. Podaj rok nadania dokumentu.

Rok:

C. Podaj przykłady dwóch zmian ustrojowych wprowadzonych przez powyższy dokument w Królestwie Polskim.

-

-

Zadanie 6. (4 p.)

W poniższej tabeli zamieszczone zostały opisy wybitnych działaczy narodu polskiego żyjących w XIX w. Na ich podstawie rozpoznaj postaci i w wykropkowane miejsca wpisz ich imiona i nazwiska.

	Fragment opisu postaci	Imię i nazwisko
A.	Po rozbiorach poświęcił się pracy nad rozwojem gospodarczym kraju. W 1808 został prezesem Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Z jego inicjatywy powstała m.in. Szkoła Akademiczno-Górnicza w Kielcach.	
B.	Stał na czele spisku w Szkole Podchorążych Piechoty, który doprowadził do wybuchu powstania listopadowego. Ranny w czasie obrony Warszawy dostał się do niewoli rosyjskiej. Wrócił na ziemie polskie po 26 latach niewoli.	
C.	Pochodziła z arystokratycznej rodziny litewskiej. Kiedy wybuchło powstanie listopadowe, samodzielnie sformowała oddział partyzancki, a następnie nim dowodziła. Zmarła z wyczerpania po akcji powstańczej.	
D.	Walczył w powstaniu listopadowym, odznaczył się m. in. pod Ostrołęką. Następnie udał się na emigrację. W czasie Wiosny Ludów stał się bohaterem narodu węgierskiego. Potem zamieszkał w Turcji i służył w armii tego państwa.	

Zadanie 7. (2 p.)

Na podstawie artykułu Jerzego Zdrady *Powstanie styczniowe*, podaj przykłady dwóch manifestacji religijno-patriotycznych w Warszawie, które poprzedziły wybuch powstania styczniowego.

A.

.....

B.

.....

Zadanie 8. (2 p.)

Na podstawie artykułu Jerzego Zdrady *Powstanie styczniowe* podaj nazwisko człowieka, o którym autor napisał: "(...) zasłużył na przydomek „Wieszatiel”. Wyjaśnij dlaczego, zdaniem autora, nadano mu taki przydomek.

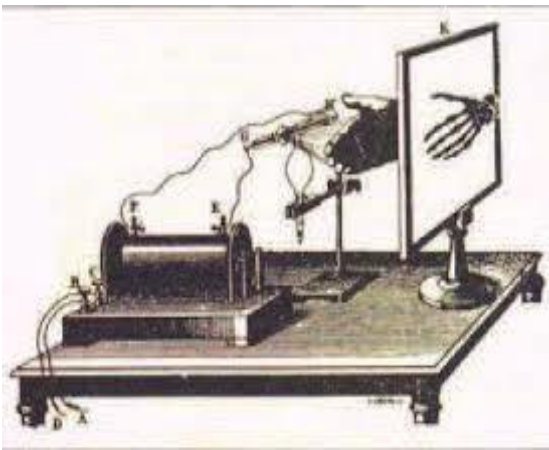
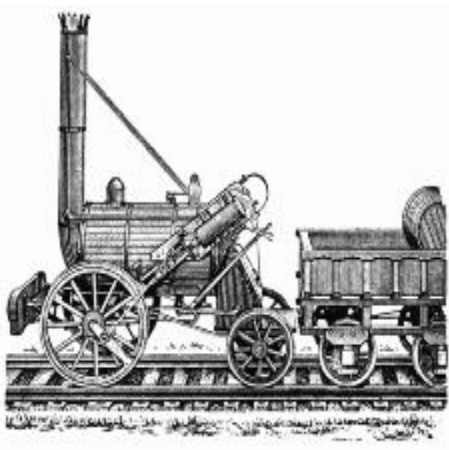
A. Nazwisko "Wieszatiela"

B. Wyjaśnienie:

.....

Zadanie 9. (4 p.)

Zamieszczone ilustracje przedstawiają wynalazki XIX w. W wykropkowane miejsca wstaw cyfrę oznaczającą wynalazcę – wybierz spośród wypisanych pod tabelą.

A.  www.dlibra.bg.ajd.czyst.pl (dostęp:20.01.2019). 	B.  https://publicdomainvectors.org (dostęp:20.01.2019).
C.  wynalazki-kuba.prv.pl (dostęp: 20.01.2019). 	D.  thechronicleherald.ca(dostęp:20.01.2019).
.....	

1. Graham Bell
2. Wilhelm C. Roentgen
3. Thomas A. Edison
4. Samuel Morse
5. George Stephenson

Zadanie 10. (6 p.)

Na podstawie opisu programu ugrupowania działającego na Wielkiej Emigracji, wpisz jego nazwę oraz nazwisko przywódcy do tabeli.

	Program	Ugrupowanie	Nazwisko przywódcy
A.	<i>Działacze tej organizacji uważali, że drogą do niepodległości jest powstanie całego narodu, że należy znieść pańszczyznę i uwłaszczyć chłopów, a Polska ma być republiką demokratyczną.</i>		
B.	<i>W programie tego ugrupowania połączono walkę o niepodległość z rewolucją społeczną, planowano powstanie państwa bez własności prywatnej oraz likwidację uprawnień warstw uprzywilejowanych.</i>		
C.	<i>Organizacja ta planowała odbudowę Polski jako monarchii, w przedrozbiorowych granicach z pomocą mocarstw zachodnich. Ustrój miał być oparty na Konstytucji 3 maja.</i>		

Zadanie 11. (4 p.)

Przyporządkuj podanym postaciom informacje na ich temat. Wpisz odpowiednią cyfrę w wykropkowanym miejscu.

- A. Roman Dmowski
- B. Feliks Dzierżyński
- C. Józef Piłsudski
- D. Otto von Bismarck

1. Zwolennik orientacji „proaustriackiej” podczas I wojny światowej
2. Stał na czele ruchu narodowego, tzw. endecji
3. Inicjator „walki o kulturę”
4. Dowodził „Błękitną Armią”
- a. Stał na czele Czeki (Ogólnorosyjskiej Nadzwyczajnej Komisji do Walki z Kontrrewolucją i Sabotażem)

A-..... B-..... C-..... D-.....

Zadanie 12. (4 p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej wykonaj polecenia.

Manifest Rządu Narodowego 22 lutego 1846r.

Do Narodu Polskiego:

Polacy! Godzina powstania wybiła – cała rozszarpana Polska dźwiga się i zrasta – powstał już nasi bracia w Księstwie Poznańskim, w Polsce Kongresowej, w Litwie i na Rusi biją się z wrogiem (...) wywalczymy sobie skład społeczeństwa, w którym każdy podług zasług i zdolności z dóbr ziemskich będzie mógł użytkować, a przywilej żaden i pod żadnym kształtem mieć nie będzie miejsca, w którym każdy Polak znajdzie zabezpieczenie dla siebie, żony i dzieci swoich, w którym upośledzony od przyrodzenia na ciele lub na duszy, znajdzie bez upokorzenia niechybną pomoc całego społeczeństwa, w którym ziemia, dzisiaj przez włościan warunkowo tylko posiadana, stanie się bezwarunkową ich własnością, ustaną czynsze, pańszczyzny i wszelkie tym podobne należności bez żadnego wynagrodzenia, a poświęcenie się sprawie narodowej z bronią w rękę będzie wynagrodzone ziemią z dóbr narodowych.(...)

Jacek Chachaj, Janusz Drop, *Historia, Podręcznik dla gimnazjum, kl. III, s. 62.*

A. Wypisz dwie zmiany deklarowane przez autorów manifestu:

1.

2.

B. Wskaż okoliczności wydania manifestu.

.....

C. Określ cel jego wydania.

.....

Zadanie 13. (4 p.)

W XIX w. dokonało się zjednoczenie Włoch i Niemiec. Przyporządkuj podane poniżej wydarzenia do odpowiedniego procesu zjednoczeniowego. Jedno z nich nie jest związane z żadnym z procesów.

A. Zjednoczenie Włoch -,

B. Zjednoczenie Niemiec -,

1. Bitwa pod Sedanem
2. Powstanie Związku Celnego
3. Bitwa pod Adrianopolem
4. Traktat w Villafranca
5. Marsz „tysiąca czerwonych koszul”

Zadanie 14. (1 p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A.	Rewolucja październikowa w Rosji	
B.	Wojna secesyjna	
C.	I wojna bałkańska	
D.	Rewolucja lipcowa we Francji	

Zadanie 15. (4 p.)

W XIX w. pod wpływem idei społeczno-politycznych szerzących się w Europie doszło do utworzenia nowoczesnych polskich ruchów politycznych. Do poniższej tabeli obok imion i nazwisk przywódców wpisz nazwy partii, które reprezentowali.

	Imię i nazwisko przywódcy	Nazwa partii
A.	Roman Dmowski	
B.	Jan Stapiński	
C.	Ludwik Waryński	
D.	Józef Piłsudski	

Zadanie 16. (3 p.)

Na podstawie artykułu Bartłomieja Gajka *Libertadores - formowanie się niepodległej Ameryki Południowej* wytłumacz, w jaki sposób były zorganizowane "insurekcyjne antypaństwa" i podaj dwa przykłady takich państw.

A.

.....

.....

.....

B. Przykłady antypaństw insurekcyjnych:

-
-

Zadanie 17. (2 p.)

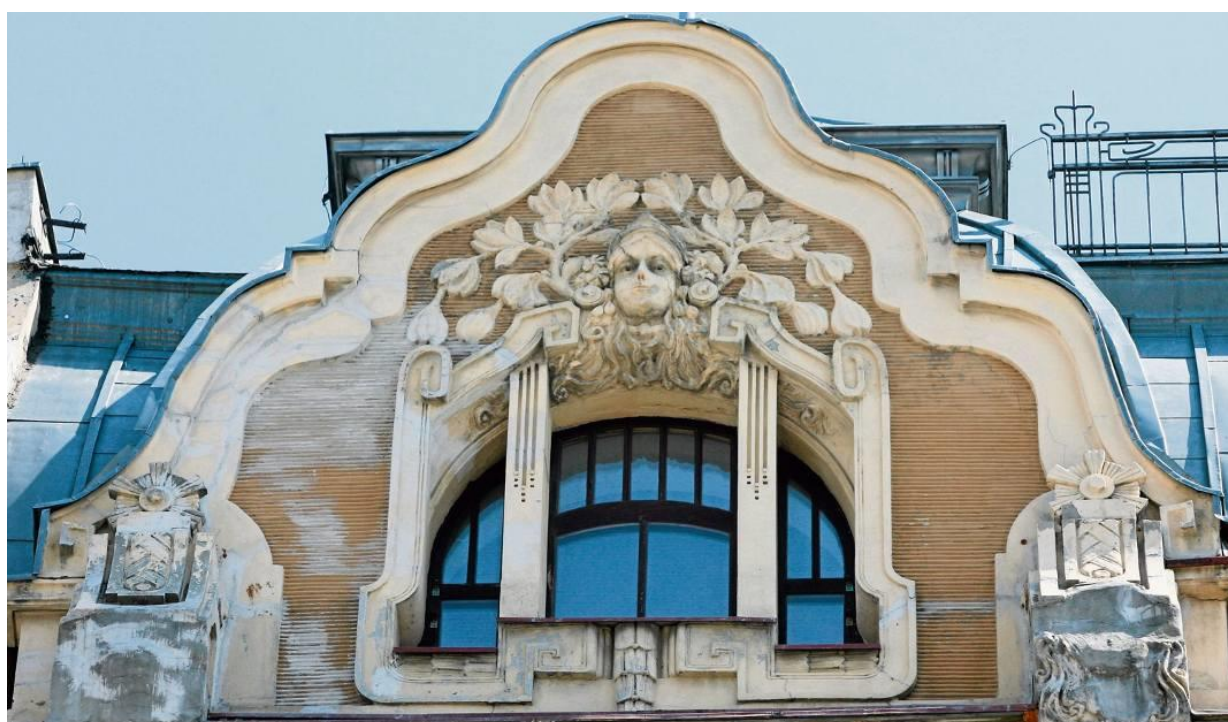
Bartłomiej Gajka, autor artykułu *Libertadores - formowanie się niepodległej Ameryki Południowej*, opisał wielu tzw. "wyzwoliciele", którzy uznawani są za bohaterów Ameryki Południowej. Wpisz poniżej nazwiska dwóch spośród nich.

A.

B.

Zadanie 18. (1 p.)

Na podstawie poniższej fotografii wpisz nazwę stylu panującego na przełomie XIX i XX w., w jakim wykonano elementy dekoracyjne na poniższej budowli.



d-pt.ppstatic.pl (dostęp: 26.01.2019).

Nazwa stylu:

Zadanie 19. (1 p.)

Na podstawie artykułu Michała Przeperskiego *Listopad 1918: w 15 dni do niepodległości* podaj rok, w którym ustanowiono 11 listopada świętem narodowym.

.....
rok

Zadanie 20. (2 p.)

Na podstawie artykułu Michała Przeperskiego *Listopad 1918: w 15 dni do niepodległości* podaj nazwy miast, w których powstały, w czasie I wojny światowej, poniższe lokalne ośrodki władzy.

	Lokalny ośrodek władzy	Miasto
A.	Rada Regencyjna	
B.	Polska Komisja Likwidacyjna	

Zadanie 21. (3 p.)

Na podstawie opisów rozpoznaj bitwy toczące się w czasie I wojny światowej.

A. Bitwa ta przekreśliła niemieckie nadzieje na realizację planu wojny błyskawicznej. Atakującym wojskom niespodziewanie opór stawili Francuzi i Belgowie, którzy wkrótce otrzymali wsparcie niewielkich, ale dobrze uzbrojonych oddziałów brytyjskich. Ostatecznie siły niemieckie zostały powstrzymane przez wojska Ententy.

Miejsce bitwy:

B. Była jedną z największych bitew wielkiej wojny. Doszło do niej w wyniku niemieckich prób przełamania frontu, w celu zaatakowania Paryża. Krwawe zmagania trwały od lutego do grudnia, lecz nie przyniosły oczekiwanych przez Niemców rezultatów. Efektem tej bitwy były ogromne straty w ludziach, a miejsce walk zostało kompletnie zniszczone.

Miejsce bitwy:

C. Bitwa rozegrała się w pobliżu belgijskiego miasta, które stało się w czasie I wojny światowej sceną jednych z najdłuższych i najbardziej krwawych epizodów tego konfliktu. Armia niemiecka użyła w niej broni chemicznej. Szczególnie śmiertelne było użycie chloru. Atak gazowy nastąpił 22 kwietnia 1915 r. na 6-kilometrowym odcinku frontu.

Miejsce bitwy:

Brudnopis